

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім.Б.ГРІНЧЕКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
з міжнародною участю**

Херсон 2017

УДК 792.8
ББК 85.32
П 67

У матеріалах конференції висвітлюються питання теоретичної спадщини хореографічного мистецтва, методики викладання хореографічних дисциплін, роботи з дитячим хореографічним колективом, питання естетичного виховання дітей.

Видання адресоване фахівцям з хореографії, викладачам та студентам спеціальності «Хореографія».

Головні редактори:

Рехліцька А.Є. – Заслужений працівник культури України, доцент, завідувач кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету

Медвідь Т.А. – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри хореографії інституту мистецтв Київського університету ім..Б.Грінченка

Технічний редактор:

Терешенко Н.В. – старший викладач кафедри музичного мистецтва і хореографії Херсонського державного університету

Рецензенти:

Левченко М.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету культури і мистецтв Херсонського державного університету

Щербак Д.П. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії інституту мистецтв Київського університету ім..Б.Грінченка.

Рекомендовано до друку

на засіданні вченої ради Херсонського державного університету (протокол № 9 від 21.12.2017 р.)

на засіданні вченої ради Інституту мистецтв Київського університету ім..Бориса Грінченка (протокол № 9 від 06.12.2017 р.)

ЗМІСТ

Розділ 1.

Питання розвитку хореографічного мистецтва

Білоусенко І.В. Теоретико-методологічні умови розвитку хореографічного мистецтва на Херсонщині у її половині ХХ століття

Васірук С. О. Шляхи підвищення рівня професійно-педагогічної культури фахівців хореографічного мистецтва

Всяк В.А. Козацький танець та його вплив на розвиток українського народного танцювального мистецтва

Грек В. А. Вплив дихання на текстуру танцювального руху

Драч Т. Стиль модерн в контексті мистецтвознавчого аналізу танцювальної культури України засобами інтерактивного навчання

Кирильчук Н.П. Народно-сценічний танець у формуванні фахових умінь майбутніх хореографів

Клевцур С.Л. Формування професійної хореографічної компетентності у студентів педагогічного коледжу

Коваль О. В. Формування творчого мислення студентів-хореографів

Козинко Л. Л. Методичні засади проведення науково-дослідної роботи з хореографічних дисциплін магістрантами у ході проходження виробничої практики у ВНЗ

Кравченко І. А. Аспекти роботи студентів-хореографів з музичним матеріалом на заняттях з композиції і постановки танцю

Коростельова М. Д. Тенденції в постмодерному балетному театрі на території України (на прикладі балету «Лускунчик» П. Чайковський – Р. Поклітару).

Кърджиева М.П. Методически подходи при създаването на танцово произведение на фолклорна основа

Медвідь Т.А. Особливості розвитку хореографічного мистецтва в контексті естетики постмодернізму

Михальчук І.М. Щодо використання анатомічних знань з біомеханіки та кінезіологія на заняттях з contemporary dance

Несіна І.С. Підвищення професійної компетентності педагога у самоосвітній діяльності.

Пархоменко О. М. Регіональні особливості хороводів Чернігівського Полісся в контексті українського хореографічного мистецтва

Реджеб А.И. Читалищата днес – основен център за обучението по танцов фолклор в малките селища на България (по примера на община Лозница)

Режек І.І. Умови відбору до професійних хореографічних колективів та навчальних установ

Рехліцька А.Є. Соціокультурна природа феномену танцювального мистецтва

Ростовська Ю. О. Проблема традицій та новаторства у методичній підготовці майбутніх вчителів хореографії

Сизоненко В.А. Естетичне виховання молодших школярів засобами бальної хореографії

Сірякова Г. В. До проблеми формування гнучкості на заняттях класичного танцю у студентів-хореографів

Скобель Ю.М. Автентичний танець у весільній обрядовості Лемків.

Терешенко Н.В. Психопедагогічні особливості виховання старшокласників засобами бальної хореографії

Ходос Г.А. Урахування психофізіологічних особливостей учасників дитячих хореографічних колективів у формуванні морально-етичної культури дитини

УДК 793:612.2

Грек В. А., старший викладач кафедри хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка

ВПЛИВ ДИХАННЯ НА ТЕКСТУРУ ТАНЦЮВАЛЬНОГО РУХУ

Тенденції розвитку сучасних форм у хореографії вимагають від танцівників та постановників нового підходу до бачення танцю в цілому, нових пластичних форм, проте незмінними залишаються базові знання про тіло людини, її здоров'я та продуктивність. Хореографічне мистецтво – мистецтво дії, що потребує від виконавця рухливої діяльності, виконання певних вправ, котрі можливі за умов фізичної витривалості людини. Фізичне навантаження на людський організм, безумовно, викликає втоми. Втома, своєю чергою, знижує якість роботи. Питання актуальності процесу втоми в хореографії порушувалось давно. Вважалося, що правильним було розподіляти навантаження рухів так, щоб танцівник міг його виконати. При цьому гіперемія шкіри обличчя та активне потовиділення є такими самими природними процесами, як і прискорене дихання, що зумовлене постійним процесом руху тіла танцівника.

Дихання – невід'ємна складова існування живого організму. Воно є природним процесом, котрий відбувається підсвідомо. Проте при виконанні певних дій, що супроводжуються підвищеною фізичною активністю, виникає необхідність контролювати цей процес, розуміючи при цьому його важливість.

Мета даної статті: Дослідити дихання як невід'ємну складову хореографічної діяльності; вивчити та з'ясувати вплив процесу дихання на функції

людського організму, витривалість артиста та його вплив на текстуру руху.

Проблематика дихання в системі хореографічної освіти, від початкової до вищої ланки, ставить перед собою актуальність дослідження даного питання та шляхів його вирішення. В. М. Кирилюк зазначав, що дихання – це складний фізіологічний процес, який включає в себе: вентиляцію легень – обмін кисню і вуглекислого газу між легеневим (альвіолярним) повітрям і повітрям атмосфери; легеневе (зовнішнє) дихання – обмін кисню і вуглекислоти між легеневим повітрям і кров'ю легневих капілярів; перенесення кисню від легень до тканини і вуглекислоти від тканин до легень; внутрішнє (тканинне) дихання і обмін газів між кров'ю і тканинами [1, 25].

Як відомо, кисень входить до складу повітря, яким ми дихаємо. Він може проникати через шкіру в невеликій кількості, проте об'єму цього запасу недостатньо для підтримання життєдіяльності організму. Основною характеристикою дихання людини є процес вдиху та видиху, що забезпечує організм киснем, позитивно впливаючи на всі функції центральної нервової системи. В хореографічній залі більшість виконавців дихають грудною клітиною, у результаті чого легені працюють лише на третину потенційного об'єму. Зрозуміло, що таке дихання одразу призводить до браку енергії, оскільки організму не вистачає кисню. У відповідь організм прискорює частоту цього процесу, збільшуючи серцевий ритм, у результаті чого прискорюється серцебиття, а це вже є певним стресом для організму. Як

наслідок виникають швидка втомлюваність та брак сил та енергії.

Правильне дихання забезпечує якість робочого процесу, зменшує втому танцівника, позитивно впливає на творчу активність людини. В дослідженні особливостей трифазного дихання Є. А. Лук'янова виділяє такі фази цього процесу: 1. Видих через зімкнуті губи; 2. Пауза; 3. Легкий вдих через ніс [2, 9].

Видих створює процес очищення легеневих альвіол, пауза показує, коли та скільки потрібно вдихнути, а вдих заповнює легені достатньою кількістю кисню. Дихання повинне здійснюватися через ніс. Часто при виконанні рухів інтенсивного характеру танцівники починають дихати через рот, що, своєю чергою, негативно впливає на загальний стан здоров'я, веде до пересихання слизової ротової порожнини та захворювань дихальної системи.

Збагачуючись новими формами, сучасний танець вимагає від виконавця нових технічних можливостей, нового відчуття свого тіла та розуміння його зсередини. В хореографії з'являються рухи, що виконуються в різних вертикальних рівнях, доповнюються постійними перекатами, перетіканням. Звертається увага на те, що рух зароджується всередині тіла, і подих наповнює цей рух, розвиваючи його далі. Насиченість рухами з йоги, що в більшості засновані на техніці дихання, також знайшла своє місце в пластичних формах сучасного хореографічного мистецтва. Окрім вищезазначеного, своїм процесом дихання впливає на текстуру руху, змінює його динамічне забарвлення, візуальність

сприйняття за його характером та зовнішніми характеристиками.

Під час процесу дихання метроритмічна структура також формує нову текстуру руху та залежить від пауз, акцентованого вдиху чи видиху, його довжини та об'єму. Ритмічна складова вдиху та видиху забезпечується гармонійним поєднанням дихання та фізичної напруги під час виконання вправи. Головним у цьому є системний, усвідомлений підхід до цього процесу, що навчить правильно та вільно дихати.

Вивчаючи коло питань, пов'язаних із правильним диханням у хореографії, не зайвим буде проаналізувати бачення різних науковців, що працювали над вивченням цього питання. Так, О. Я. Попова розробила в хореографії систему правильного дихання, котру почали застосовувати від 1932 року. А в 1950 році на Всесоюзній хореографічній конференції цю систему було схвалено, і вона застосовується в хореографічній освіті і понині, хоча останнім часом дещо видозмінювалась, оскільки мала відповідати сучасним вимогам розвитку хореографії.

О. М. Стрельнікова пропонувала робити контрастне дихання, що суперечило природності цього процесу (замість видиху – вдих). Ці вправи, на перший погляд, здавалися складними та незвичними, проте ставали доступними кожному в результаті певного тренувального процесу. Наслідки роботи цієї техніки дихання, безумовно, мають свої позитивні напрацювання. Так, за допомогою деяких вправ, що виконувались при стисканні грудної клітини на вдиху, вдавалось зупиняти такі хвороби, як хронічний бронхіт,

задишку, бронхіальну астму та навіть заїкання. Даний принцип використовується хореографами як техніка контрастного дихання.

Навчальний посібник Є. А. Лук'янової «Дихання в хореографії» [2] розкриває техніку трифазного дихання з поступовим, поетапним підходом до опанування цієї дихальної системи. В даному навчальному посібнику виділено основні етапи освоєння процесу дихання, що були умовно розподілені на чотири роки навчання.

Таким чином, проаналізувавши наукові роботи, що були розглянуті вище, можна чітко визначити підхід до освоєння техніки дихання не лише з медичної точки зору, а й виділити важливі фактори цього процесу в системі підготовки танцівника різного рівня.

Виходячи з вищесказаного, можна зробити висновки, що питання дихання в хореографії має важливе місце не лише як рушій подальшої творчої активності танцівника, а й як інструментарій, що в правильно підібраній системі дасть змогу виконати ряд завдань, котрі є важливими в хореографічній діяльності, а саме: зниження рівня втомлюваності, підвищення зосередженості, зняття м'язових та емоційних зажимів, позитивний вплив на емоційне забарвлення та внутрішній емоційний стан, свобода рухів, відчуття партнера, відчуття сценічного простору. Це питання потребує подальшого розгляду та поглибленого вивчення, що в майбутньому сформує нову методичну основу для студентів спеціалізованих навчальних закладів, із зазначенням основних технічних складових процесу дихання в системі розвитку сучасного хореографічного мистецтва.

Література

1. Кирилюк В. М. Дихання в хореографії / В. М. Кирилюк. – К.: ДАККіМ, 2009. – 160 с.
2. Лукьянова Е. А. Дыхание в хореографии. – Учебное пособие для высших и средних учебных заведений искусства и культуры / Е. А. Лукьянова. – М.: Искусство, 1979. – 186 с.
3. Кочеткова И. Н. Парадоксальная гимнастика Стрельниковой / И. Н. Кочеткова. – М.: Советский спорт, 1989. – 32 с.
4. Козлов В. В. Свободное дыхание. Методические указания / В. В. Козлов. – М.: Издательство Московского трансперсонального центра, 1993. – 112 с.